

Financiers huiverig voor Borssele-II

NRC, 12 december 2011

Nieuwsanalyse

De bouw van een tweede kerncentrale in Borssele wordt uitgesteld. Grote vraag is of de financiële problemen van exploitant Delta leiden tot afstel.

Door onze redacteur

MARCEL AAN DE BRUGH
ROTTERDAM. Verlies voor Peter Boerma, topman van het Zeeuwse energiebedrijf Delta. En ook verlies voor minister Maxime Verhagen (Economische Zaken, CDA).

Beide mannen willen zo snel mogelijk starten met de bouw van een tweede kerncentrale in Nederland, bij Borssele. Voor Verhagen is het een speerpunt van zijn energie- en klimaatbeleid. Maar het stukt. Gisteren maakte Delta bekend voorlopig niet te starten met de vergunningsprocedure. Het project loopt in ieder geval een half jaar vertraging op. Maar de vraag is of het project niet helemaal van de baan is.

De oorzaken die achter de aankondiging van Delta liggen zijn divers. De economische crisis speelt een rol, de kernramp in Japan, maar ook de liberalisering van de Europese elektriciteitsmarkt en de recente slechte

ervaringen met het type kerncentrale dat Delta wil bouwen.

In ieder geval heeft Delta nu impliciet toegegeven wat velen al wisten. De financiële risico's rond de bouw van een kerncentrale zijn op het moment te groot. Een kerncentrale kost naar schatting 4,5 miljard euro. Tenminste, als hij op tijd wordt opgeleverd. Op het moment worden in Europa twee kerncentrales gebouwd, in Finland en in Frankrijk. Ze zijn van hetzelfde type dat Delta op het oog heeft, de zogeheten EPR van het Franse Areva. Beide projecten kampen met jarenlange vertraging. Daardoor zijn de bouwkosten tot boven de 6 miljard euro gestegen.

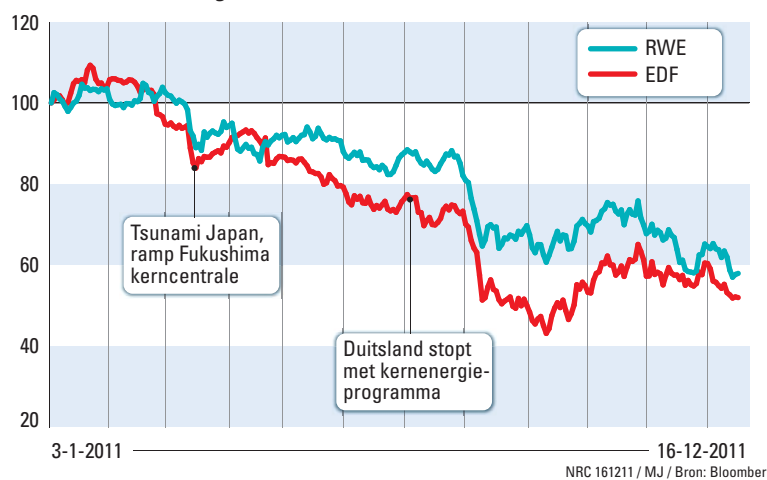
Delta kijkt hierdoor tegen een groot probleem aan: welke bank wil in de huidige crisis zo'n risicovolle investering doen?

Mogelijke oplossing zou zijn dat de beoogde partners van Delta, het Franse EDF en het Duitse RWE, inspringen. Zij hebben hun eigen problemen. Allebei hebben ze zich de afgelopen jaren opgehadeld met hoge schulden. Dat is het gevolg van de overnamerace in Europa, die in gang is gezet met de liberalisering van de elektriciteitsmarkt eind vorige eeuw.

In geval van RWE is de schuldenberg verder vergroot door het besluit dat de Duitse regering vlak na de kernramp in Japan eerder dit jaar

Ook partners Delta hebben financieel probleem

Koers EDF en RWE, geïndexeerd (index 100 = 3-1-2011)

nam, om alle kerncentrales vóór 2022 te sluiten. Een strop voor RWE.

Ook Areva, leverancier van de EPR-centrale die Delta wil, meldde eerder deze week grote financiële problemen. Het zal zich de komende jaren alleen op al lopende projecten richten, en geen grote nieuwe avonturen aangaan.

Zowel EDF als RWE hebben eer-

der al hun twijfels laten doorschemen over hun steun aan de Nederlandse kerncentrale. In ieder geval willen ze niet bijdragen aan de vergunningsprocedure, die naar schatting 220 miljoen euro kost. Delta had vooraf toegezegd de helft te betalen. Maar door de houding van de partners werd het gedwongen het hele bedrag op te hoesten. Terwijl het zelf

in financiële problemen zit door tegevallers de afgelopen jaren.

Naar verluidt heeft topman Boerma van Delta geprobeerd andere partijen zover te krijgen bij te dragen aan de kosten voor de vergunningsprocedure. Minister Verhagen zou er daarvan één zijn. Maar die heeft van begin af aan laten weten geen staatssteun te verlenen voor de bouw van een nieuwe kerncentrale. Als Boerma inderdaad bij Verhagen heeft aangeklopt, stond die voor de keuze: de kerncentrale steunen die hij zo graag wil, maar daarmee zijn geloofwaardigheid in twijfel trekken. Of standvastig blijven, geen steun verlenen, maar daarmee de realisatie van de kerncentrale op het spel zetten.

Intussen hadden diverse aandeelhouders van Delta al hun twijfels geuit over de gang van zaken, ook de grootste aandeelhouder, provincie Zeeland. Moesten ze toestaan dat het in financiële problemen verkerende Delta 220 miljoen euro in een vergunningsprocedure stopt, terwijl niet eens zeker is of de kerncentrale op termijn ook gebouwd wordt?

Boerma had zijn aandeelhouders op de vergadering van 22 december officieel om het mandaat willen vragen de vergunningsprocedure op te starten. Een bijna onmogelijke positie, gezien alles wat er is gebeurd. Boerma heeft dat ingezien.

De ramp met de kerncentrale Fukushima in Japan is een van de redenen dat Delta de start van de vergunningsprocedure voor de bouw van een nieuwe kerncentrale uitstelt. Foto Reuters

Delta stelt plannen voor Borssele 2 uit

Ivo Bökkerink en Gijs den Brinker
[Amsterdam](#)

De bouw van een tweede kerncentrale in Nederland heeft een gevoelige klap gekregen. Initiatiefnemer Delta heeft tot nu toe geen partner kunnen vinden die meebetaalt. Daarom heeft het Zeeuwse bedrijf noodgedwongen besloten zijn aandeelhouders, een reeks lokale en regionale overheden, vandaag toch niet om toestemming te vragen voor het starten met de procedure voor de vergunning.

Delta verklaarde gisteren meer tijd nodig te hebben om vragen over het ondernemersplan, het investeringsklimaat en mogelijke partners te beantwoorden. Die vragen werden vorige maand ook al aan de orde gesteld door Delta-ceo Peter Boerma, die in een gesprek met deze krant aangaf dat Borssele 2 met twijfels is omgeven. Zo bleken de mogelijke partners EDF uit Frankrijk en het Duitse RWE vooralsnog niet thuis te geven. Ook vond Boerma het investeringsklimaat onzeker.

Halverwege volgend jaar hoopt Delta alsnog met een voorstel voor een tweede kerncentrale naar zijn aandeelhouders te kunnen gaan. Of de bouw vertraging oploopt, is nog niet duidelijk.

Lees verder op pagina 3

Zeeland overvallen door Delta

Vervolg van pagina 1

De provincie Zeeland is donderdag volkomen verrast door de beslissing van Delta om de vergunningaanvraag voor de bouw van een tweede kerncentrale op de valreep met een halfjaar uit te stellen.

'Wij wisten van niets', zegt CDA-gedeputeerde Kees van Beveren. Zeeland is met een 50%-belang de grootste aandeelhouder van Delta en heeft daarmee een doorslaggevende stem.

Delta bracht het nieuws gisteren aan het eind van de middag naar buiten, nog geen 24 uur voor een Statenvergadering waarin zou worden gestemd over de financiering van de vergunningprocedure.

Enkele Zeeuwse gemeenten met een belang in Delta, waaronder Vlissingen, hadden de laatste weken kritiek geuit op het voorstellen van het energiebedrijf om zonder partner door te gaan met de vergunningaanvraag.

Delta wil wel doorgaan met de plannen. 'We zijn pas in de voorbereidingsfase, Borssele 2 staat er pas in 2020. Maar dit is niet leuk voor Delta, we gaan niet door ten koste van alles.'

Vertrek Boerma betekent nog geen einde voor Borssele-II

Energiebedrijf Delta ziet af van een leidende rol bij de ontwikkeling van een tweede kerncentrale. Topman Peter Boerma wil wilde door en stapt nu op.

Door onze redacteur

MARCEL AAN DE BRUGH

ROTTERDAM. Peter Boerma, bestuursvoorzitter van Delta vertrekt. De aandeelhouders en de commissarissen van Delta hebben ingezien dat het energiebedrijf geen leidende rol meer kan spelen bij de vergunningaanvraag voor een nieuwe kerncentrale.

Daarvoor waren de financiële risico's in hun ogen de afgelopen maanden te groot geworden. Ze willen pas op de plaats maken. Het is nu wachten op een kapitaalcrachtige buitenlandse speler. Maar het is de vraag of die zich de komende maanden aan zal dienen.

Boerma kon niet leven met deze door de aandeelhouders gewenste vertraging. Ook het feit dat hij de regie uit handen zou moeten geven, zal hem niet lekker hebben gezeten.

Hij wilde juist voortmaken, in de wetenschap dat het huidige kabinet-Rutte groot voorstander is van kernenergie, maar dat een volgend kabinet daar weer tegen kan zijn. Boerma vertrekt officieel per 1 januari aanstaande.

Voor Boerma eindigt hiermee een roerige periode. Hij kreeg de laatste jaren te maken met financiële tegenvallers. Zijn bedrijf maakte verlies. Er moest gereorganiseerd worden.

Delta begon net uit het dal te krui- pen. Maar het vervolg zal Boerma niet meer meemaken.

Boerma studeerde mijnbouwkunde aan de TU Delft, en werkte daarna bij Shell en Stork. In 2006 kreeg hij de leiding over Delta. In die hoedanigheid kreeg hij veel meer te maken met de lokale politiek. Provincie Zeeland is de grootste aandeelhouder van Delta, met een belang van 50 procent. Boerma wordt verweten dat hij te weinig politiek gevoel had. Hij botste vaak met lokale politici, het laatste jaar met Kees van Beveren, de

Boerma wilde juist haast maken met tweede kerncentrale

nieuw aangetreden CDA-gedepu- teerde bij de provincie. Een bron die anoniem wil blijven zegt dat Boerma in zijn positie „onderkoning van Zeeland” was. Maar die positie stelt wel eisen: je moet je niet al te eigen- gereid opstellen tegenover de lokale politieke bestuurders. „Boerma heeft hen te vaak voor verrassingen gesteld.”

Zo vroeg Boerma vorige maand een mandaat aan de aandeelhouders om te starten met de vergunningaanvraag voor de nieuwe kerncentrale. Maar de aandeelhouders waren het nog niet eens of ze wel verder wilden met die aanvraag. De beoogde partners, het Franse EDF en het Duitse RWE, hadden zich teruggetrokken als mede-financiers. Daardoor groeide het financiële risico

voor Delta.

Moest het bedrijf het hele bedrag voor de vergunningaanvraag, 220 miljoen euro, voor eigen rekening nemen, terwijl niet eens zeker was of de kerncentrale wel gebouwd zou worden? Was dat niet een al te groot risico? Maar Boerma wilde haast maken, en vroeg de aandeelhouders alvast om een mandaat. Gedeputeerde Van Beveren reageerde geprikkeld. „Het is onzorgvuldig om de volgorde om te draaien”, zegt hij.

Delta moet zich nu gaan beraden op een nieuwe strategie. Vlak voordat Boerma aantrad had Delta een bedrijf overgenomen dat biodiesel produceert, en ook een fabrikant van zonnepanelen. Onder Boerma kwamen die bedrijven in financiële problemen, en uiteindelijk heeft hij ze verkocht. Zelf wijt hij het aan externe factoren, onder meer grillig subsidiebeleid. Maar critici zeggen dat hij als mijnbouwkundige weinig op had met duurzame energie.

Voor de eventuele tweede kerncentrale in Borssele zijn de ogen nu gericht op het Duitse RWE. Het bedrijf heeft zich weliswaar teruggetrokken als partner van Delta, maar nu Boerma weg is en Delta niet meer de leiding over de vergunningaanvraag heeft, zijn er mogelijk nieuwe kansen.

Er is altijd een tweede partij geweest in Nederland die naast Delta ook een vergunningaanvraag aan het voorbereiden was: ERH uit Den Bosch. Dat bedrijf is opgegaan in Essent, dat weer onderdeel is van RWE. Een woordvoerder van Essent laat weten dat het bedrijf zich beraadt op verdere stappen.

Gazprom ziet af van samenwerking met RWE

Het Duitse energieconcern RWE en de Russische gasleverancier Gazprom hebben hun gesprekken over een mogelijke samenwerking in West-Europa beëindigd. Afgelopen zomer kondigden ze aan wellicht samen kolen- en gascentrales te bouwen en exploiteren in Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland en België. Er kwam veel kritiek. Staatsbedrijf Gazprom, en daarmee het Kremlin, zou te veel greep krijgen op de energievoorziening van een groot deel van Europa.

Bestuursvoorzitter Jürgen Grossmann van RWE zei gisteren dat de bedrijven het niet eens konden worden over „een raamwerk” dat voor beide tevredenstellend was. RWE raakte eerder dit jaar in financiële problemen doordat de Duitse regering besloot zijn kerncentrales versneld te sluiten. Het ging op zoek naar een kapitaalcrachtige partner. Gazprom zoekt al jaren naar manieren om niet alleen gas te leveren aan Europa, maar ook ander delen van de gasketen in handen te krijgen.